

איכות המלונה לבני בקר

תצפית מקדמית לבחינת איכות המלונה

עגלה בריאה וגדולה היא הבסיס לעדר חלב בריא ומניב. החודשים הראשונים של היונק הם חודשים קריטיים שבהם הוא בונה את המערכות הבסיסיות שלו. המלונה, כשיכון ראשוני, התפתחה מאוד ברפת הישראלית ומעניין לבחון אם יש הבדל בין סוגי מלונות שונים, לנוכח העלויות הגבוהות של רכישת המלונות. **גבי עדין** משה"ס ערך בדיקה מקדמית, שיש צורך לבחון אותה בהיקף רחב יותר.

גורמי התחלואה, הנפוצים בתקופה זו, הם בעיות מעיים ודלקות ריאות שנגרמים ע"י שאיפה, או מגע ישיר, בין הפה לצואה. התקופה, בין לידה עד גמילה, מהווה תקופת סיכון גבוהה מבחינת שיעור התחלואה והתמותה של היונק.

אין ספק, שניתן לגדל יונקים בממשקים אחרים (כלובים, קבוצות וכו') בהצלחה רבה, אך תיאורטית, הסיכון לתחלואה גבוה יותר כאשר היונקים מסוגלים להעביר בקלות את הגורמים המדבקים בינם לבין עצמם. נמצא

מבוא

שיטת גידול יונקים במלונות נחשבת, בעולם, לשיטה יעילה מאד מבחינת מדדי הבריאות והגדילה עד הגמילה. היתרון העיקרי של המלונה הינו בבידוד היונק ובמניעת מגע בין היונקים, בתקופה שבה המערכת החיסונית אינה מפותחת דיה ולא מסוגלת להתמודד היטב עם פתוגנים מדבקים.

מלונה רגילה

גבי עדין

שה"ס, המחלקה לבקר

על מדדי הייצור ביונקים עד גמילה

מלונה זולה מקוביות כימיקלים

שבידוד היונק מקטין את חשיפתו לפתוגנים, ללא השפעה על התנהגותו או על כלל מדדי הייצור, כבעל חיים בוגר ויצרני. מלונה מתוכננת היטב הינה מרווחת, מאווררת, נוחה להעברה ולניקוי, וכוללת מתקנים בסיסיים כמו: עול (לטיפולים השונים), מתקן לדליים להזנת נוזלים ומזון יבש (כולל אפשרות לקירוי בזמן גשם), וחלון נפתח לצורך אוורור. דגש מיוחד יש לתת לתשתית ולסוג הריפוד.

נערכה תצפית מקדמית ברפת מעלה החמישה, שבה נבחנו שלושה סוגי מלונות שייקראו "איגלו", "רגילה" ו"זולה" (תמונות מצורפות). המלונות נבדלו בשטח המחיה, בגובה הגגון, ובשטח החצר הפתוחה. החצר המקורה של מלונת האיגלו גדולה ב- 80% וב- 100% מזו של הרגילה והזולה בהתאמה. כמו כן, החצר הפתוחה של האיגלו גדולה ב- 15% וב- 38% מזו של הרגילה והזולה בהתאמה. נראה

מטרת העבודה

בחינת השפעת מלונות באיכויות שונות, עם שטח מחיה שונה, על צריכת מזון יבש, מדדי תחלואה שונים ותוספת משקל עד גמילה.

מהלך העבודה

הניסוי נערך במהלך החודשים אפריל-יוני 2007, השתתפו בניסוי 30 עגלות אשר חולקו לטיפולים השונים לפי גיל ומספר התחלובה של האם.

היונקים נשקלו בכניסה למלונה (מיד לאחר ההמלטה) ובגמילה. נרשמו כל מדדי התחלואה השונים. נערך מעקב תקופתי של צריכת המזון (חלב ותערובת סטרטר).

סיכום ותוצאות

בתצפית המקדמית, שנערכה ברפת מעלה החמישה, נמצאה מגמה גבוהה יותר בצריכת מזון, בתערובת סטרטר ובתוספת משקל הגוף (ק"ג ליום) בעגלות ששוכנו במלונות מסוג האיגלו, ללא הבדל בביצועים בין העגלות ששוכנו במלונה הזולה או הרגילה (טבלה 2). לא נרשמו הבדלים באירועי תחלואה או טיפולים וטרינרים, בין שלושת הטיפולים השונים.

התצפית כללה מספר פרטים מצומצם ולכן צריך להתייחס לתוצאות בזהירות רבה. ההתרשמות הכללית היא שלמלונה הזולה יש פוטנציאל לשמש כאלטרנטיבה ראויה לגידול יונקים, במיוחד, לאור הפערים הגבוהים בעלויות הרכישה. מומלץ לערוך ניסוי נוסף עם מספר חזרות גבוה יותר על מנת, לאמת את הממצאים.

תודה לנערים שעובדים ברפת, בר לבן ו-בן פריטל, שהקדישו מזמנם. לאילת זליגמן, אחראית היונקים, ולכל צוות הרפת בקיבוץ מעלה החמישה. ■

מלונת איגלו מרווחת

טבלה 1. נתונים בסיסים על המלונות

סוג	חצר מקורה		חצר פתוחה		ס"ה מ"ר	חצר פתוחה מ"ר	חצר מקורה מ"ר
	רוחב	אורך	גובה	רוחב			
זולה	1.00	1.15	0.93	0.95	2.29	1.20	1.09
איגלו	1.10	2.00	1.08	1.10	3.85	1.65	2.20
רגילה	1.75	1.23	1.18	1.00	2.65	1.43	1.23

טבלה 2. תוספת משקל גוף ק"ג ליום וצריכת מזון (חלב ותערובת סטרטר) ק"ג ח"י ליום

חזרות	ימים עד גמילה	משקל כניסה (ק"ג)	משקל יציאה (ק"ג)	תוספת משקל ק"ג ליום	חלב ק"ג ח"י ליום	סטרטר ק"ג ח"י ליום	סה"כ ק"ג ח"י ליום
איגלו	8	59	71.8	0.532	0.541	0.418	0.959
רגילה	11	56	37.5	0.477	0.549	0.362	0.911

בחורף (הגנה מפני רוח וקור). בנוסף, קיימים הבדלים מאד משמעותיים בעלות המלונות השונות, איגלו כ-870\$; רגילה כ-430\$; זולה (תוצרת עצמית מקוביית כימיקלים) כ-55\$.

שמלונת האיגלו הינה המרווחת ביותר, אחריה הרגילה, עם יתרון בגובה של החלק המקורה ולבסוף הזולה (טבלה 1). למלונה הרגילה יש יתרון יחסי בקיץ (אורור טוב יותר). למלונת האיגלו יש יתרון יחסי